

คู่มือปฏิบัติงาน

ฝ่ายงานโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

BANSALAMAI SCHOOL

โรงเรียนบ้านศาลาใหม่

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

คู่มือแนวทางปฏิบัติงานฝ่ายบริหารงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานตามภารกิจต่าง ๆ ของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องในกลุ่มงานบริหารงานโครงการพระราชดำริ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามระเบียบ กฎ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง โดยมีเป้าหมายเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระบบ และสามารถติดตามตรวจสอบได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื้อหาในคู่มือประกอบด้วย ชื่องาน วัตถุประสงค์ วิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน ระยะเวลาการดำเนินงาน รวมถึงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังให้ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด พร้อมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดและพระราชปณิธานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ชุมชน และสังคมโดยรวม

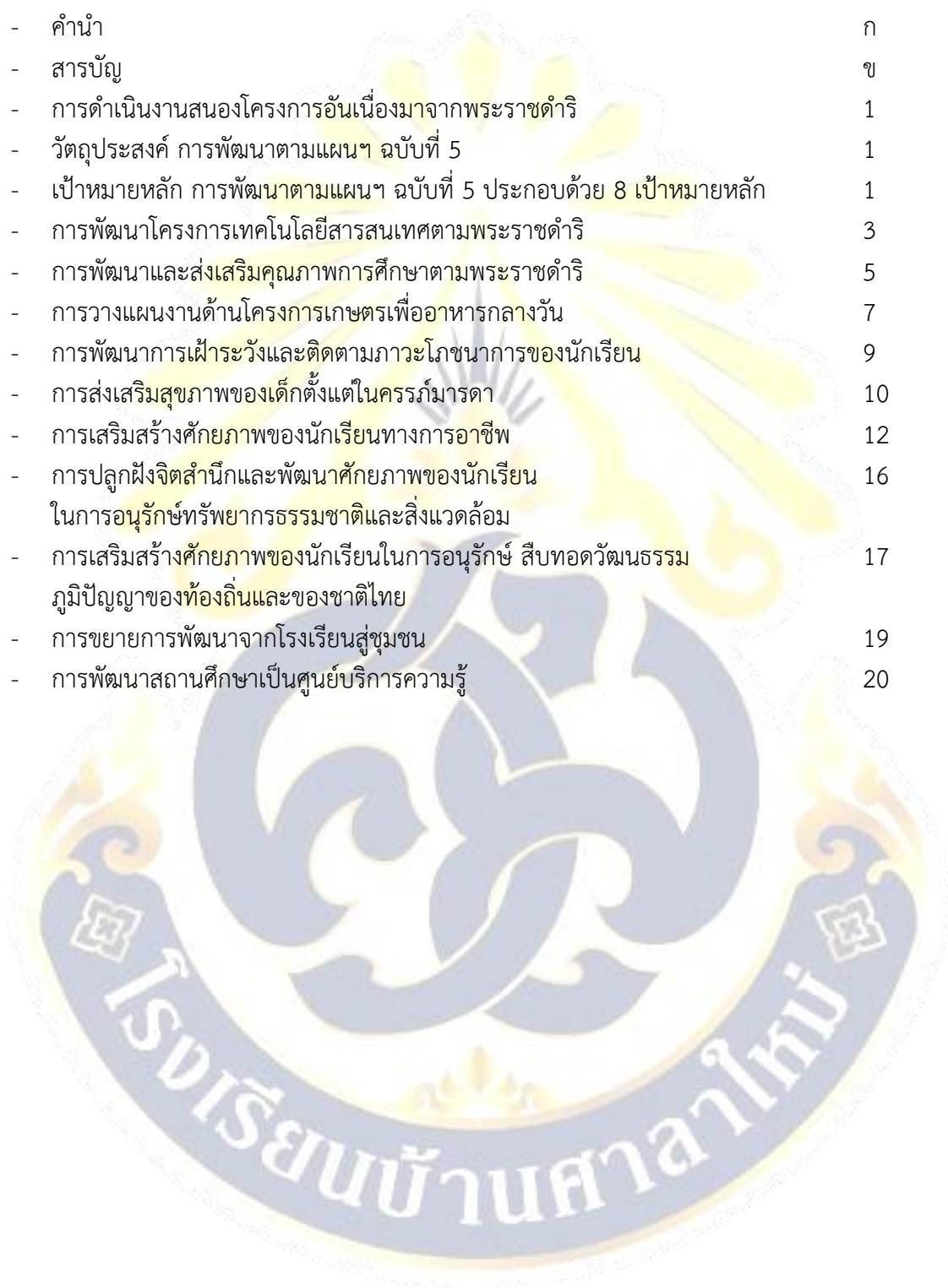
ขอขอบคุณคณะผู้จัดทำและผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่ายที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการจัดทำคู่มือฉบับนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือนี้จะเป็นแนวทางที่มีประโยชน์สำหรับครูและบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านบริหารงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่ความยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ต่อไป

ฝ่ายบริหารงานโครงการพระราชดำริ
โรงเรียนบ้านศาลาใหม่

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
- คำนำ	ก
- สารบัญ	๗
- การดำเนินงานสนองโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	1
- วัตถุประสงค์ การพัฒนาตามแผนฯ ฉบับที่ 5	1
- เป้าหมายหลัก การพัฒนาตามแผนฯ ฉบับที่ 5 ประกอบด้วย 8 เป้าหมายหลัก	1
- การพัฒนาโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ	3
- การพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาตามพระราชดำริ	5
- การวางแผนงานด้านโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน	7
- การพัฒนาการเฝ้าระวังและติดตามภาวะโภชนาการของนักเรียน	9
- การส่งเสริมสุขภาพของเด็กตั้งแต่ในครรภ์มารดา	10
- การเสริมสร้างศักยภาพของนักเรียนทางการอาชีพ	12
- การปลูกฝังจิตสำนึกและพัฒนาศักยภาพของนักเรียน	16
ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
- การเสริมสร้างศักยภาพของนักเรียนในการอนุรักษ์ สืบหวอดวัฒนธรรม	17
ภูมิปัญญาของท้องถิ่นและของชาติไทย	
- การขยายการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ชุมชน	19
- การพัฒนาสถานศึกษาเป็นศูนย์บริการความรู้	20

คู่มือการปฏิบัติงานฝ่ายบริหารงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

การดำเนินงานสนองโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นโครงการที่ส่งผลประโยชน์ให้แก่ประชาชนในส่วนต่างๆ ของประเทศโดยตรง โดยเฉพาะชาวชนบทที่ห่างไกลทุรกันดาร และยากจนอย่างแท้จริง โครงการเหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชาติ การบริหารทรัพยากร และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีแล้ว ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติเป็นส่วนรวมด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างสมดุล ในด้านพุทธิศึกษา จริยศึกษา ทดถศึกษา และพลศึกษา ด้วยกระบวนการเรียนรู้จากการ ปฏิบัติ มีความรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ภาควมมีใจในความเป็นไทย และมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ
2. เพื่อขยายการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ชุมชน ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ ครอบคลุม และชุมชนเกิดการ พัฒนา ช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนาเด็กและเยาวชนและโรงเรียนไปพร้อม ๆ กัน
3. เพื่อผลักดันให้สถานศึกษาพัฒนาเป็นศูนย์บริการความรู้ สามารถถ่ายทอด ความรู้และเทคโนโลยี การพัฒนาให้กับผู้ปกครอง ชุมชน และสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ทั้งจากภายในประเทศและจากต่างประเทศ เพื่อนำไปประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละที่ สร้างความร่วมมือและเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างประเทศ

เป้าหมายหลัก การพัฒนาตามแผนฯ ฉบับที่ 5 ประกอบด้วย 8 เป้าหมายหลัก ของการพัฒนา ดังนี้

- เป้าหมายหลักที่ 1 เสริมสร้างสุขภาพของเด็กตั้งแต่ในครรภ์มารดา
- เป้าหมายหลักที่ 2 เพิ่มโอกาสทางการศึกษา
- เป้าหมายหลักที่ 3 เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนทางวิชาการและทาง จริยธรรม
- เป้าหมายหลักที่ 4 เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนทางการงานอาชีพ
- เป้าหมายหลักที่ 5 ปลุกฝังจิตสำนึกและพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนใน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- เป้าหมายหลักที่ 6 เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์และ สืบทอดวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของท้องถิ่นและของชาติไทย
- เป้าหมายหลักที่ 7 ขยายการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ชุมชน
- เป้าหมายหลักที่ 8 พัฒนาสถานศึกษาเป็นศูนย์บริการความรู้

ฝ่ายบริหารงานโครงการพระราชดำริ มีขอบข่ายงาน 1๐ งานดังนี้

1. การพัฒนาโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ
2. การพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาตามพระราชดำริ
3. การวางแผนงานด้านโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน
4. การพัฒนาการเฝ้าระวังและติดตามภาวะโภชนาการของนักเรียน
5. การส่งเสริมสุขภาพของเด็กตั้งแต่ในครรภ์มารดา
6. การเสริมสร้างศักยภาพของนักเรียนทางการอาชีพ
7. การปลุกฝังจิตสำนึกและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8. การเสริมสร้างศักยภาพของนักเรียนในการอนุรักษ์ สืบทอดวัฒนธรรม ภูมิปัญญาของท้องถิ่นและของชาติไทย
9. การขยายการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ชุมชน
10. การพัฒนาสถานศึกษาเป็นศูนย์บริการความรู้

งานพัฒนาโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ

1. ชื่องาน งานพัฒนาโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด
2. เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงองค์ความรู้ของนักเรียน ครู และชุมชน
3. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองและการศึกษาตลอดชีวิต ผ่านระบบเทคโนโลยี
4. เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานภายนอก
5. เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญ

3. วิธีการ/ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. **วางแผนและสำรวจความต้องการ**
 - สำรวจอุปกรณ์ สื่อ และโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีที่โรงเรียนมีอยู่
 - ประชุมทีมงานเพื่อกำหนดทิศทางและกลุ่มเป้าหมายของโครงการ
2. **พัฒนาระบบและสื่อเทคโนโลยี**
 - จัดหา/พัฒนาอุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง
 - สร้างแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ เช่น ห้องเรียนเสมือน สื่อการสอนดิจิทัล ฐานข้อมูลความรู้
3. **อบรมและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี**
 - จัดอบรมการใช้สื่อดิจิทัลแก่ครูและนักเรียน เช่น Google Workspace, Canva, โปรแกรมนำเสนอ ฯลฯ
 - ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านระบบ e-Learning และแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา
4. **เชื่อมโยงกับโครงการพระราชดำริอื่น ๆ**
 - นำเสนอข้อมูลโครงการเกษตร อาหารกลางวัน สหกรณ์ ฯลฯ ผ่านเว็บไซต์หรือระบบข้อมูลออนไลน์
 - จัดเก็บข้อมูลผลผลิต กิจกรรม และการบริหารจัดการไว้ในรูปแบบฐานข้อมูล
5. **ประเมินผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง**
 - ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน และเนื้อหาการเรียนรู้ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับเทคโนโลยีปัจจุบัน

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ดำเนินงานตลอดปีการศึกษา

- วางแผน/เตรียมระบบ: พฤษภาคม – มิถุนายน
- ดำเนินกิจกรรมและอบรม: กรกฎาคม – กุมภาพันธ์
- ประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงาน: มีนาคม

5. กฎหมาย/ระเบียบ/แนวทางที่เกี่ยวข้อง

- แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560-2569 ตามเป้าหมายหลักที่ 3 เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนทางวิชาการและทางจริยธรรม ประกอบด้วย 4 เป้าหมาย มุ่งเน้นการแก้ปัญหาวิกฤตเรื่องภาษาไทย พัฒนาครูผู้สอนให้สามารถใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนาศักยภาพพื้นฐานของเด็กนักเรียนด้านภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ รวมทั้ง

ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อื่น ๆ ควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรม การเตรียมความพร้อมสำหรับประชาคมอาเซียน และสนับสนุนผลักดันให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาตามพระราชดำริ

1. ชื่องาน การพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาตามพระราชดำริ

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนพื้นที่โครงการพระราชดำริ
2. เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และคุณธรรมจริยธรรม
3. เพื่อสร้างโอกาสการศึกษาอย่างเท่าเทียม โดยคำนึงถึงบริบทของพื้นที่และชุมชน
4. เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและยั่งยืน
5. เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และภาคีเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

3. วิธีการ/ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. วิเคราะห์สภาพและจัดทำแผนพัฒนา
 - สำรวจผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพร้อมของโรงเรียน และบริบทชุมชน
 - จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง
2. ส่งเสริมการเรียนรู้หลากหลายมิติ
 - ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - พัฒนาโครงการบูรณาการ เช่น ห้องเรียนคุณธรรม โครงงานคุณภาพ โครงการเกษตรเพื่อชีวิต
 - เพิ่มพูนทักษะอาชีพควบคู่กับทักษะชีวิต เช่น การทำบัญชี การปลูกผัก การประดิษฐ์
3. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ / PLC / การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน
 - สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้
4. มีส่วนร่วมกับชุมชนและเครือข่าย
 - ประสานภาคีเครือข่าย เช่น รพ.สต., หน่วยงานเกษตร, วิทยากรชุมชน
 - จัดกิจกรรมร่วมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เช่น ค่ายวิชาการ วันเก็บเกี่ยว นิทรรศการโรงเรียน
5. ประเมินผลและปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
 - ใช้ระบบติดตามผลการเรียนรู้ พฤติกรรม และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
 - จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอผู้บริหารสถานศึกษา/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ดำเนินการตลอดปีการศึกษา

- วางแผน/เตรียมการ: พฤษภาคม – มิถุนายน
- ดำเนินกิจกรรมพัฒนา: กรกฎาคม – กุมภาพันธ์
- ประเมินผลและสรุป: มีนาคม

5. กฎหมาย/ระเบียบ/แนวทางที่เกี่ยวข้อง

- แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560-2569 ตามเป้าหมายหลักที่ 2 เพิ่มโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย 3 เป้าหมาย มุ่งเน้นการทำงานเชิงรุก สำรวจ และจัดตั้งสถานศึกษาในพื้นที่ที่ขาดโอกาส จัดกลุ่มโรงเรียน (Cluster) เพื่อการใช้ทรัพยากรร่วมกัน พัฒนาขีดความสามารถของครูและโรงเรียนให้จัดการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย สติปัญญาและ

อารมณ์ ในส่วน of นักเรียนในพระราชานุเคราะห์ นอกจากการเสริมทางวิชาการแล้ว ยังเน้นปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เข้าสู่การศึกษาประเภทอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นตามความต้องการของ ประเทศ

งานส่งเสริมโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

1. ชื่องาน งานส่งเสริมโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติด้านการเกษตรแก่นักเรียน
2. เพื่อผลิตวัตถุดิบสดใหม่ที่ปลอดภัยไว้ใช้ในอาหารกลางวันของโรงเรียน
3. เพื่อปลูกฝังแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การรู้จักพึ่งตนเองและแบ่งปัน
4. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะชีวิต และเรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่มอย่างเป็นระบบ
5. เพื่อใช้พื้นที่ของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างความมั่นคงทางอาหารในสถานศึกษา

3. วิธีการ/ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. วางแผนและจัดระบบงาน
 - ประชุมคณะครูและนักเรียน เพื่อกำหนดรูปแบบกิจกรรมเกษตร เช่น ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ ทำปุ๋ย
 - กำหนดพื้นที่รับผิดชอบ และมอบหมายหน้าที่แก่กลุ่มนักเรียน
2. ดำเนินกิจกรรมเกษตร
 - ปลูกผักสวนครัว เช่น ผักบุ้ง คะน้า ตำลึง พักทอง ฯลฯ
 - เลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ไข่ ปลา เป็ด ไก่เนื้อ (ตามความพร้อมของโรงเรียน)
 - ผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์จากเศษอาหาร หรือมูลสัตว์ เพื่อใช้ในการเกษตร
3. เชื่อมโยงกับเมนูอาหารกลางวัน
 - นำผลผลิตที่ได้ไปใช้ในโครงการอาหารกลางวัน ลดค่าใช้จ่าย
 - วางแผนการปลูกและเก็บเกี่ยวให้สอดคล้องกับเมนูรายสัปดาห์
4. บูรณาการกับการเรียนรู้
 - เชื่อมโยงกับวิชาวิทยาศาสตร์ การงานอาชีพ สุขศึกษา คณิตศาสตร์ และศิลปะ
 - ส่งเสริมการจัดทำโครงการ เช่น “เกษตรอินทรีย์ในโรงเรียน”, “เลี้ยงปลาไว้กินเอง”
5. ติดตามและประเมินผล
 - ตรวจสอบติดตามผลผลิต รายรับ-รายจ่าย และการมีส่วนร่วมของนักเรียน
 - สรุปผลและวิเคราะห์ประสิทธิภาพของโครงการแต่ละรอบ/ปีการศึกษา

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ดำเนินการตลอดปีการศึกษา โดยแบ่งเป็นรอบการปลูกและเก็บเกี่ยว

- วางแผน/เตรียมพื้นที่: พฤษภาคม
- ดำเนินกิจกรรมเกษตร: มิถุนายน – กุมภาพันธ์
- สรุปผลและแสดงผลงาน: มีนาคม

5. กฎหมาย/ระเบียบ/แนวทางที่เกี่ยวข้อง

- แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560-2569 ตามเป้าหมายหลักที่ 4 เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนทางการงานอาชีพประกอบด้วย 3 เป้าหมาย ที่มุ่งเน้นจัดกระบวนการเรียนรู้อาชีพการเกษตรอย่างครบวงจรและเป็นระบบ ตั้งแต่การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จนถึงการนำผลผลิตไปใช้ประโยชน์และการจัดทำบัญชี พัฒนาหลักสูตรงานอาชีพที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันให้

เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสหกรณ์เพื่อให้การปลูกฝังลักษณะนิสัยและคุณธรรม
จริยธรรมด้วยหลักการและอุดมการณ์สหกรณ์สัมฤทธิ์ผล

การพัฒนาการเฝ้าระวังและติดตามภาวะโภชนาการของนักเรียน

1. ชื่องาน โครงการอาหารเช้า

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้รับสารอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตและการเรียนรู้
2. เพื่อลดปัญหาการขาดอาหารในช่วงเช้า ซึ่งส่งผลต่อสมาธิและประสิทธิภาพในการเรียน
3. เพื่อส่งเสริมสุขนิสัยในการรับประทานอาหารเช้าที่มีประโยชน์
4. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านโภชนาการและสุขภาพของเด็กนักเรียน

3. วิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 1: การสำรวจและวางแผน

- สำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนที่มีความจำเป็นต้องได้รับอาหารเช้า
- ประชุมวางแผนร่วมกับคณะครูและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2: การดำเนินการ

- จัดเตรียมครัวและอุปกรณ์ประกอบอาหาร
- จัดซื้อวัตถุดิบจากแหล่งที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน
- ดำเนินการปรุงอาหารตามเมนูที่มีคุณค่าทางโภชนาการ
- จัดระบบการรับประทานอาหารเช้าให้นักเรียนอย่างเป็นระเบียบ
- จัดระบบตรวจสอบคุณภาพอาหารและความสะอาด

ขั้นตอนที่ 3: การประเมินผลและรายงาน

- ติดตามผลสุขภาพและพฤติกรรมการกินของนักเรียน
- สรุปผลการดำเนินงาน และจัดทำรายงานส่งผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

- ดำเนินการต่อเนื่องในทุกวันเรียนของภาคเรียน
- ประเมินผลโครงการปีละ 1 ครั้ง (ปลายปี)

5. กฎหมาย/ระเบียบ/แนวทางที่เกี่ยวข้อง

- แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560-2569 ตามเป้าหมายหลักที่ 1 เสริมสร้างสุขภาพของเด็กตั้งแต่ในครรภ์มารดา ประกอบด้วย 3 เป้าหมาย มุ่งเน้นพัฒนาปรับปรุงการบริการอนามัยแม่และเด็กในพื้นที่เฉพาะที่ยังมีอัตราการตายของทารกและทารกแรกเกิดมีน้ำหนักน้อยกว่า 2500 กรัมสูงอยู่ ให้มีการดูแลเด็กปฐมวัยทุกช่วงอายุครอบคลุมทุกพื้นที่ เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่สมวัย โดยแบ่งความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานในพื้นที่เพื่อให้มีการเชื่อมต่อของแต่ละช่วงอายุ ระหว่างบ้าน ศูนย์เด็กเล็ก ชั้นอนุบาล จนถึงชั้นประถมศึกษา และยังส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนในโรงเรียนมีสุขภาวะที่ดี มีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม ลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ซึ่งปัจจุบันเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ

การส่งเสริมสุขภาพของเด็กตั้งแต่ในครรภ์มารดา

1. ชื่องาน โครงการอาหารกลางวัน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนในโรงเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. เพื่อส่งเสริมสุขภาพกายและพัฒนาการของนักเรียนในวัยเรียน
3. เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารในสถานศึกษา โดยส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถผลิตอาหารได้เองจากแหล่งเรียนรู้ เช่น แปลงเกษตร การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่ไข่ ฯลฯ
4. เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการอาหารและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

3. วิธีการ / ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 1: การวางแผน

- จัดทำโครงการ สำรวจจำนวนนักเรียนที่ได้รับอาหารกลางวัน
- ประสานแหล่งงบประมาณที่เกี่ยวข้อง จากองค์การบริหารส่วนตำบล
- วางแผนเมนูอาหารให้มีคุณค่าทางโภชนาการครบถ้วน

ขั้นตอนที่ 2: การจัดเตรียมวัตถุดิบ

- ใช้วัตถุดิบจากแหล่งที่โรงเรียนผลิตเอง เช่น แปลงผักอินทรีย์ เล้าไก่ โรงเพาะเห็ด
- จัดหาวัตถุดิบจากชุมชนในราคาย่อมเยาและปลอดภัย

ขั้นตอนที่ 3: การประกอบอาหาร

- ปรงอาหารตามหลักสุขาภิบาล
- ควบคุมปริมาณและคุณค่าทางโภชนาการตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ

ขั้นตอนที่ 4: การแจกจ่ายและรับประทาน

- จัดเตรียมพื้นที่รับประทานอาหารที่สะอาด
- นักเรียนล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร
- ส่งเสริมให้นักเรียนรับประทานอาหารหมดจาน เพื่อลดปัญหาอาหารเหลือทิ้ง

ขั้นตอนที่ 5: การติดตามและประเมินผล

- ประเมินภาวะโภชนาการของนักเรียนเป็นรายบุคคล
- เก็บข้อมูลน้ำหนัก ส่วนสูง รายเดือน / รายเทอม
- รับข้อเสนอแนะจากครู ผู้ปกครอง และนักเรียนเพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินโครงการ

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ตลอดปีการศึกษา (ภาคเรียนที่ 1 และ 2)

- ปฏิบัติทุกวัน ตามตารางเรียนที่โรงเรียนกำหนด
- มีการประเมินผลและสรุปรายเทอม

5. กฎหมาย / ระเบียบ / แนวทางที่เกี่ยวข้อง

- แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560-2569 ตามเป้าหมายหลักที่ 1 เสริมสร้างสุขภาพของเด็กตั้งแต่ในครรภ์มารดา ประกอบด้วย 3 เป้าหมาย มุ่งเน้นพัฒนาปรับปรุงการบริการ

อนามัยแม่และเด็กในพื้นที่เฉพาะที่ยังมีอัตราการตายของทารกและทารกแรกเกิดมีน้ำหนักน้อยกว่า 2500 กรัมสูงอยู่ ให้มีการดูแลเด็กปฐมวัยทุกช่วงอายุครอบคลุมทุกพื้นที่ เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่สมวัย โดยแบ่งความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานในพื้นที่เพื่อให้มีการเชื่อมต่อของแต่ละช่วงอายุ ระหว่างบ้าน ศูนย์เด็กเล็ก ชั้นอนุบาล จนถึงชั้นประถมศึกษา และยังส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนในโรงเรียนมีสุขภาวะที่ดี มีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม ลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ซึ่งปัจจุบันเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ

การเสริมสร้างศักยภาพของนักเรียนทางการอาชีพ

1. ชื่องาน งานส่งเสริมทักษะอาชีพเพื่อการเรียนรู้และพึ่งพาตนเอง

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิต และสร้างรายได้เสริม
3. เพื่อปลูกฝังคุณธรรม ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และการทำงานอย่างเป็นระบบ
4. เพื่อเชื่อมโยงการเรียนรู้กับบริบทของท้องถิ่นและความต้องการของชุมชน

3. วิธีการ/ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. สำรวจความสนใจและความต้องการ

- สำรวจความสนใจของนักเรียน และศักยภาพของโรงเรียนในการส่งเสริมอาชีพ
- ประชุมวางแผนร่วมกับครูผู้สอน ผู้ปกครอง และชุมชน

2. จัดเตรียมทรัพยากรและบุคลากร

- คัดเลือกวิทยากร/ครูผู้สอนอาชีพ หรือเชิญผู้มีความรู้จากชุมชน
- จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และพื้นที่ดำเนินกิจกรรม

3. ดำเนินกิจกรรมฝึกทักษะอาชีพ

- จัดกิจกรรมอบรม/ฝึกปฏิบัติ เช่น งานเกษตรแปรรูป งานฝีมือ งานหัตถกรรม คหกรรม หรือธุรกิจพื้นฐาน
- บูรณาการกับรายวิชาต่าง ๆ เช่น การงานอาชีพ ศิลปะ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

4. กิจกรรมเสริมและสรุปผล

- จัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียน เช่น ตลาดนัดนักเรียน หรือเปิดร้านค้าฝึกอาชีพ
- ติดตามผลการฝึกและประเมินความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการทำงาน

4.ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน

- เริ่มต้นสำรวจ/วางแผน: เดือนพฤษภาคม
- อบรมและฝึกอาชีพ: มิถุนายน – กุมภาพันธ์
- จัดนิทรรศการ/สรุปผล: มีนาคม

5. กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560-2569 ตามเป้าหมายหลักที่ 4 เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนทางการงานอาชีพประกอบด้วย 3 เป้าหมาย ที่มุ่งเน้นจัดกระบวนการเรียนรู้อาชีพการเกษตรอย่างครบวงจรและเป็นระบบ ตั้งแต่การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จนถึงการนำผลผลิตไปใช้ประโยชน์และการจัดทำบัญชี พัฒนาหลักสูตรงานอาชีพที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันให้เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสหกรณ์เพื่อให้การปลูกฝังลักษณะนิสัยและคุณธรรมจริยธรรมด้วยหลักการและอุดมการณ์สหกรณ์สัมฤทธิ์ผล

การเสริมสร้างศักยภาพของนักเรียนทางการอาชีพ

1. ชื่องาน งานส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์โรงเรียน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อปลูกฝังแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริให้นักเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการบริหารจัดการ การออม และการทำงานเป็นกลุ่ม
3. เพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
4. เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและการเป็นพลเมืองที่ดีของนักเรียนในระบอบประชาธิปไตย

3. วิธีการ/ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. **สำรวจและวางแผน**
 - สำรวจความพร้อมของโรงเรียนในการจัดตั้งหรือพัฒนาสหกรณ์
 - จัดประชุมครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงาน
2. **จัดตั้ง/ฟื้นฟู/พัฒนาสหกรณ์โรงเรียน**
 - จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์
 - วางระบบการเงิน การจำหน่ายสินค้า และการบริหารจัดการตามหลักสหกรณ์
3. **ดำเนินกิจกรรมสหกรณ์**
 - ฝึกให้นักเรียนมีบทบาทเป็นสมาชิกและผู้บริหารสหกรณ์
 - จำหน่ายสินค้าจำเป็น เช่น อุปกรณ์การเรียน ขนม เครื่องเขียน ฯลฯ
 - จัดระบบบัญชีและรายงานทางการเงินอย่างเป็นระบบ
4. **จัดการเรียนรู้ควบคู่กิจกรรม**
 - บูรณาการการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สหกรณ์ และการเงินเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้
 - จัดกิจกรรมอบรม เช่น การออม การจัดซื้อ การตลาดเบื้องต้น
5. **ติดตามและประเมินผล**
 - ประเมินการบริหารงานสหกรณ์ ความเข้าใจของนักเรียน และผลทางพฤติกรรม
 - นำผลมาปรับปรุงกิจกรรมในปีถัดไป

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ดำเนินงานต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา

เริ่มต้นจัดกิจกรรม: เดือนพฤษภาคม

กิจกรรมหลัก/การดำเนินงาน: มิถุนายน – กุมภาพันธ์

สรุปผลและจัดทำรายงาน: มีนาคม

5. กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560-2569 ตามเป้าหมายหลักที่ 4 เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนทางการงานอาชีพประกอบด้วย 3 เป้าหมาย ที่มุ่งเน้นจัดกระบวนการเรียนรู้อาชีพการเกษตรอย่างครบวงจรและเป็นระบบ ตั้งแต่การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จนถึงการนำผลผลิตไปใช้ประโยชน์และการจัดทำบัญชี พัฒนาหลักสูตรงานอาชีพที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันให้

เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสหกรณ์เพื่อให้การปลูกฝังลักษณะนิสัยและคุณธรรม
จริยธรรมด้วยหลักการและอุดมการณ์สหกรณ์สัมฤทธิ์ผล

การเสริมสร้างศักยภาพของนักเรียนทางการอาชีพ

1. ชื่องาน งานส่งเสริมทักษะการจัดทำบัญชีต้นกล้าเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการออมและรู้จักบริหารจัดการเงินอย่างมีวินัยให้กับนักเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการจดบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่ายในชีวิตประจำวัน
3. เพื่อส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริให้สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
4. เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียน ครอบครัว และชุมชนร่วมกันวางแผนทางการเงินอย่างยั่งยืน

3. วิธีการ/ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. **ประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจ**
 - ประชุมครูและนักเรียนเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางของโครงการ
 - แจกแบบฟอร์มสมุดบัญชีต้นกล้าเศรษฐกิจพอเพียง
2. **การอบรมและให้ความรู้เบื้องต้น**
 - จัดกิจกรรมอบรมให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่าย
 - เชิญวิทยากรหรือเจ้าหน้าที่ธนาคาร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความรู้เพิ่มเติม
3. **การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง**
 - นักเรียนบันทึกบัญชีของตนเองทุกวัน/ทุกสัปดาห์
 - คุณครูที่ปรึกษาตรวจสอบและให้คำแนะนำรายเดือน
4. **การบูรณาการกับรายวิชาและกิจกรรมอื่น ๆ**
 - เชื่อมโยงการบันทึกบัญชีกับวิชาคณิตศาสตร์ การงานอาชีพ และกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน
 - จัดนิทรรศการผลงาน หรือประกวดบัญชีต้นกล้าในระดับชั้น/ระดับโรงเรียน
5. **ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล**
 - ประเมินผลจากพฤติกรรมการออม ความเข้าใจในการวางแผนการเงิน
 - สรุปผลและรายงานต่อผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการ

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตลอดปีการศึกษา

- เริ่มแนะนำโครงการและแจกสมุดบัญชี: เดือนพฤษภาคม
- ติดตามผลรายเดือน: มิถุนายน – กุมภาพันธ์
- สรุปผลและจัดแสดงผลงาน: มีนาคม

5. กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรม

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560-2569 ตามเป้าหมายหลักที่ 4

เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนทางการงานอาชีพประกอบด้วย 3 เป้าหมาย ที่มุ่งเน้นจัด

กระบวนการเรียนรู้อาชีพการเกษตรอย่างครบวงจรและเป็นระบบ ตั้งแต่การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

จนถึงการนำผลผลิตไปใช้ประโยชน์และการจัดทำบัญชี พัฒนาหลักสูตรงานอาชีพที่จำเป็นสำหรับ

ชีวิตประจำวันให้เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสหกรณ์เพื่อให้การปลูกฝังลักษณะนิสัย

และคุณธรรมจริยธรรมด้วยหลักการและอุดมการณ์สหกรณ์สัมฤทธิ์ผล

การปลูกฝังจิตสำนึกและพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. ชื่องาน งานส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้นักเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมในการดูแลและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน
3. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงในบริบทของท้องถิ่นตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
4. เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

3. วิธีการ/ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. **สำรวจและวิเคราะห์สภาพแวดล้อม**
 - สำรวจทรัพยากรธรรมชาติ พื้นที่สีเขียว แหล่งน้ำ และปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน
 - วางแผนการพัฒนา/ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ
2. **วางแผนกิจกรรม**
 - แต่งตั้งคณะกรรมการ/ชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
 - กำหนดกิจกรรมตลอดปี เช่น ปลูกต้นไม้, ลดใช้พลาสติก, คัดแยกขยะ, ทำปุ๋ยหมัก
3. **จัดกิจกรรมและรณรงค์**
 - จัดกิจกรรม “วันรักษ์สิ่งแวดล้อม” / “ปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ” / “กิจกรรมจิตอาสา”
 - รณรงค์ให้นักเรียนมีพฤติกรรมอนุรักษ์ เช่น นำแก้วน้ำส่วนตัวมาใช้, รักษาความสะอาด
4. **บูรณาการกับการเรียนรู้**
 - เชื่อมโยงกิจกรรมกับกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์, สังคมศึกษา, การงานอาชีพ และศิลปะ
 - ส่งเสริมให้ทำโครงงานสิ่งแวดล้อม เช่น โครงงานรีไซเคิล, โครงงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้
5. **ติดตามและประเมินผล**
 - ประเมินความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของนักเรียนด้านสิ่งแวดล้อม
 - จัดทำรายงานและสรุปผลการดำเนินงานเพื่อวางแผนต่อเนื่อง

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ดำเนินการตลอดปีการศึกษา

- เริ่มต้นวางแผนและเตรียมกิจกรรม: เดือนพฤษภาคม
- ดำเนินการรณรงค์และจัดกิจกรรมต่าง ๆ: มิถุนายน – กุมภาพันธ์
- ประเมินและสรุปผล: มีนาคม

5. กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560-2569 ตามเป้าหมายหลักที่ 5 ปลูกฝังจิตสำนึกและพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 1 เป้าหมาย ที่มุ่งเน้นจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เห็นความงดงาม เกิดเป็นความปิติที่จะศึกษา เป็นความรัก ความผูกพัน ห่วงแหนในทรัพยากรของตน ร่วมในกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนโดยใช้ธรรมชาติเป็นอุปกรณ์การสอน

**การเสริมสร้างศักยภาพของนักเรียนในการอนุรักษ์ สืบทอดวัฒนธรรม
ภูมิปัญญาของท้องถิ่นและของชาติไทย**

1. ชื่องาน การอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้าน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่ออนุรักษ์ สืบสาน และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่กับชุมชน
2. เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกให้เด็กและเยาวชนมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่น
3. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียน ชุมชน และปราชญ์ท้องถิ่น
4. เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้

3. วิธีการ / ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 1: การวางแผนและเตรียมการ

- สำรวจวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และกิจกรรมที่มีอยู่ในชุมชน
- แต่งตั้งคณะทำงานร่วมกับผู้นำชุมชน ครู และปราชญ์ท้องถิ่น
- จัดทำแผนกิจกรรมตามช่วงเวลา และกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 2: การดำเนินกิจกรรม

- จัดกิจกรรมเรียนรู้ เช่น การรำพื้นบ้าน การทำอาหารพื้นถิ่น การเรียนรู้การทำผ้าบาติก การจักสาน ฯลฯ
- จัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง
- เชิญปราชญ์ชาวบ้าน หรือผู้รู้ในท้องถิ่นมาถ่ายทอดความรู้
- จัดกิจกรรมแสดงผลงาน เช่น นิทรรศการวัฒนธรรม งานวันสืบสานวัฒนธรรมพื้นบ้าน

ขั้นตอนที่ 3: การเผยแพร่และต่อยอด

- จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ / สื่อดิจิทัล เพื่อบันทึกองค์ความรู้ที่ได้จากกิจกรรม
- ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้นำในการเผยแพร่ความรู้ต่อชุมชนหรือโรงเรียนอื่น ๆ
- บูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 4: การติดตามและประเมินผล

- ประเมินผลการมีส่วนร่วมของนักเรียนและชุมชน
- รวบรวมข้อมูลข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน
- จัดประชุมสรุปผลกับคณะทำงานในทุกภาคเรียน

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ตลอดปีการศึกษา

- ดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องตามแผนที่กำหนด โดยแบ่งเป็นรายเดือน/ภาคเรียน
- กิจกรรมเด่น เช่น วันวัฒนธรรม, สัปดาห์ภูมิปัญญาท้องถิ่น, ค่ายเยาวชนรักษ์วัฒนธรรม ฯลฯ

5. กฎหมาย / ระเบียบ / แนวทางที่เกี่ยวข้อง

- แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560-2569 ตามเป้าหมายหลักที่ 5 ปลูกฝังจิตสำนึกและพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 1 เป้าหมาย ที่มุ่งเน้นจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ได้เกิดลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เห็นความงดงาม

เกิดเป็นความปิติที่จะศึกษา เป็นความรัก ความผูกพัน ห่วงแหนในทรัพยากรของตน ร่วมในกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนโดยใช้ธรรมชาติเป็นอุปกรณ์การสอน

การขยายการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ชุมชน

1. ชื่องาน โครงการขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริจากโรงเรียนสู่ชุมชน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อถ่ายทอดความรู้และแนวทางการพัฒนาในโรงเรียนตามแนวพระราชดำริไปสู่ชุมชนโดยรอบ
2. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาอย่างยั่งยืน
3. เพื่อใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยีที่เหมาะสม
4. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

3. วิธีการ / ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 1: การวางแผนและเตรียมการ

- ประชุมคณะทำงานร่วมกับชุมชน เพื่อกำหนดรูปแบบกิจกรรมและเป้าหมายร่วมกัน
- สำรวจศักยภาพของโรงเรียนและความต้องการของชุมชน
- จัดทำแผนกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

ขั้นตอนที่ 2: การดำเนินกิจกรรม

- จัดกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้จากโรงเรียนสู่ชุมชน เช่น การทำปุ๋ยหมัก การปลูกพืชผักปลอดสาร การเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ
- ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านฐานเรียนรู้ เช่น แปลงเกษตรผสมผสาน โรงเรียนพอเพียง
- เชิญวิทยากร หรือปราชญ์ชาวบ้าน มาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักเรียนและชุมชน
- ส่งเสริมกิจกรรมบูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่าย เช่น อบต., สาธารณสุข, กลุ่มอาชีพ

ขั้นตอนที่ 3: การติดตามและประเมินผล

- เก็บข้อมูลผลลัพธ์ของกิจกรรม เช่น จำนวนครัวเรือนที่นำความรู้ไปใช้จริง
- ประเมินความพึงพอใจของชุมชนและนักเรียนที่ร่วมกิจกรรม
- สรุปบทเรียนและรายงานผลการดำเนินงานในทุกภาคเรียน

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ตลอดปีการศึกษา

- แบ่งเป็นกิจกรรมรายเดือน/รายเทอม
- มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและต่อยอดผลสำเร็จไปสู่ชุมชนใกล้เคียง

5. กฎหมาย / ระเบียบ / แนวทางที่เกี่ยวข้อง

- แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560-2569 ตามเป้าหมายหลักที่ 7 ขยายการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ชุมชน ประกอบด้วย 3 เป้าหมาย มุ่งเน้นให้ชุมชนได้รับการพัฒนาโดยการขยายงานพัฒนาจากโรงเรียนเข้าไปในชุมชนผ่านทางเด็กนักเรียน ทั้งกิจกรรมการผลิตทางการเกษตรที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมสุขภาพและการพัฒนาสภาพแวดล้อมของบ้านและชุมชนให้ถูกสุขลักษณะ การนำความรู้และทักษะทางวิชาชีพ การทำบัญชี การสหกรณ์มาใช้ในครอบครัวและชุมชน

การพัฒนาสถานศึกษาเป็นศูนย์บริการความรู้

1. ชื่องาน งานบริการและพัฒนาแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน
2. เพื่อให้ครู นักเรียน และชุมชนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบ
3. เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. เพื่อใช้เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้ และต่อยอดสู่อาชีพ
5. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนและชุมชน

3. วิธีการ/ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. **สำรวจความพร้อมและจัดตั้งแหล่งเรียนรู้**
 - กำหนดพื้นที่หรืออาคารที่เหมาะสมภายในโรงเรียน
 - สำรวจทรัพยากร องค์ความรู้ และวิทยากรที่มีอยู่ในโรงเรียนหรือชุมชน
2. **วางแผนจัดการองค์ความรู้**
 - วางโครงสร้างหัวข้อการเรียนรู้ เช่น ปลูกพืชผักปลอดสารพิษ เลี้ยงสัตว์ การทำบัญชีครัวเรือน ฯลฯ
 - ออกแบบแหล่งเรียนรู้ให้มีสื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เช่น นิทรรศการ แพลตฟอร์มออนไลน์ วัสดุทัศน
3. **ดำเนินการจัดกิจกรรม**
 - จัดอบรมความรู้ให้กับครู นักเรียน และชุมชน
 - จัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ เช่น ฐานการเรียนรู้ โครงการ สื่อป้ายความรู้
4. **ให้บริการและเผยแพร่ความรู้**
 - เปิดให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายทั้งในและนอกโรงเรียน เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และโรงเรียนเครือข่าย
 - เผยแพร่ผ่านนิทรรศการ งานวันสำคัญ หรือแพลตฟอร์มออนไลน์ของโรงเรียน
5. **ติดตาม ประเมินผล และพัฒนา**
 - สำรวจความพึงพอใจและผลลัพธ์การเรียนรู้จากผู้เข้าร่วม
 - สรุปผลและวางแผนพัฒนาคุณภาพแหล่งเรียนรู้ในรอบปีถัดไป

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ดำเนินการต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา

- วางแผนและพัฒนาแหล่งเรียนรู้: พฤษภาคม – มิถุนายน
- เปิดให้บริการและจัดกิจกรรม: กรกฎาคม – กุมภาพันธ์
- ติดตามผลและสรุปผล: มีนาคม

5. กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560-2569 ตามเป้าหมายหลักที่ 8 พัฒนาสถานศึกษาเป็นศูนย์บริการความรู้ ประกอบด้วย 3 เป้าหมาย ที่มุ่งหวังให้โรงเรียนสามารถพัฒนากิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นนิทรรศการที่มีชีวิต เป็นตัวอย่างให้แก่ประชาชน ครู นักเรียน หรือผู้สนใจมา

ศึกษาทดลองครูและเด็กนักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้โดยการเป็นวิทยากร มีการจัดการความรู้และเผยแพร่ต่อไป

การพัฒนาสถานศึกษาเป็นศูนย์บริการความรู้

1. ชื่องาน งานส่งเสริมและพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองและสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียน
2. เพื่อพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนในโครงการพระราชดำริ
3. เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องสมุด
4. เพื่อสนองแนวพระราชดำรินี้ด้านการพัฒนาการศึกษาแบบองค์รวม

3. วิธีการ/ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. วิเคราะห์บริบท

- สำรวจและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของห้องสมุดโรงเรียน
- ประเมินความต้องการของนักเรียน ครู และชุมชน

2. วางแผนและพัฒนา

- จัดทำแผนการพัฒนาห้องสมุดทั้งในด้านโครงสร้าง พื้นที่ บริการ และสื่อการเรียนรู้
- ขอรับการสนับสนุนทรัพยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. ดำเนินงานพัฒนา

- ปรับปรุงห้องสมุดให้ทันสมัยและน่าใช้
- จัดหาหนังสือและสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ
- จัดระบบบริการห้องสมุดที่มีประสิทธิภาพ

4. จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

- จัดกิจกรรม เช่น “รักการอ่านวันละหน้า”, ห้องสมุดเคลื่อนที่, กิจกรรมสมุดเล่มเล็ก ฯลฯ
- ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

5. ติดตามและประเมินผล

- ประเมินผลการใช้ห้องสมุดและพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน
- สรุปผลเพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานในรอบถัดไป

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ดำเนินงานตามแผนประจำปีของโครงการพระราชดำริ (ต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา)

ช่วงเวลาหลัก:

- เริ่มต้นโครงการ: เดือนพฤษภาคม
- ติดตามผล: เดือนตุลาคม
- สรุปผลประจำปี: เดือนมีนาคม

5. กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560-2569 ตามเป้าหมายหลักที่ 8 พัฒนาสถานศึกษาเป็นศูนย์บริการความรู้ ประกอบด้วย 3 เป้าหมาย ที่มุ่งหวังให้โรงเรียนสามารถพัฒนากิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นนิทรรศการที่มีชีวิต เป็นตัวอย่างให้แก่ประชาชน ครู นักเรียน หรือผู้สนใจมา

ศึกษาทดลองครูและเด็กนักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้โดยการเป็นวิทยากร มีการจัดการความรู้และเผยแพร่ต่อไป

โรงเรียนบ้านศาลาใหม่

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ